

Ситуация на пазара на яйца в България Юли 2023 г.

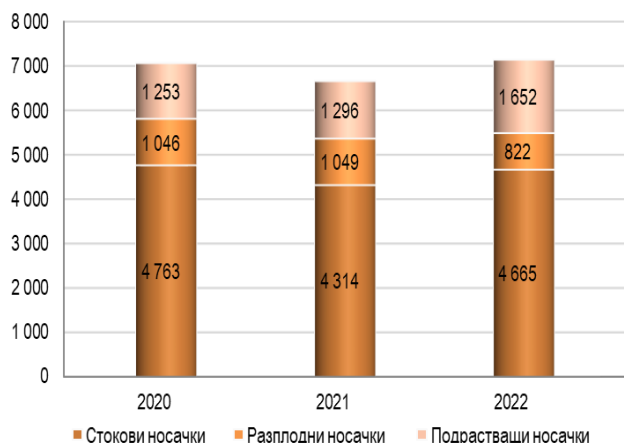
Производство

❖ 10%-но увеличение на добива на яйца за консумация през 2022 г.

Към 31.12.2022 г. общият брой на кокошките и подрастващите носачки в страната е 7 139 хил. - със 7,2% повече спрямо година по-рано. Броят на стоките и подрастващите носачки отбелязва ръст от респективно 8,1% и 27,5%, а разплодните носачки намаляват с 21,6% (Фиг. 1).

Отглеждането на кокошки носачки е съсредоточено в птицеферми с 10 хиляди и повече птици. Към края на 2022 г. в 65 ферми се намират близо 94% от общия брой кокошки и подрастващи носачки.

Брой кокошки и подрастващи носачки към 31-ви декември (хил. броя)

Фиг. 1

Източник: Агростатистика, МЗХ

Общото производство на яйца от кокошки през 2022 г. е с 6,3% над нивото от предходната година и възлиза на 1 387 117 хил. броя (83 226 тона).

Добивът на кокошки яйца за консумация е с 10% по-висок на годишна база и достига 1 174 504 хил. броя (70 469 тона). Същевременно, производството на яйца за люпене се свива с 10,6%, до 212 613 хил. броя. Това е свързано главно с намаление на производството на яйца за люпене на пилета за месо (с 10,9%), докато броят на яйцата за люпене за кокошки яйценосно направление се увеличава с 2,4%.

Производство на яйца от кокошки (хил. броя)

Вид яйца	2020	2021	2022	Изм. 2022/2021
От кокошки - общо, в т. ч.:	1 360 803	1 305 215	1 387 117	↑ 6,3%
За консумация	1 142 910	1 067 474	1 174 504	↑ 10,0%
За люпене - общо, в т. ч.:	217 893	237 741	212 613	↓ -10,6%
- за пилета за месо	207 716	228 256	203 424	↓ -10,9%
- за носачки	9 416	8 406	8 607	↑ 2,4%
- за комбинирано направление	762	1 079	582	↓ -46,1%

Източник: Агростатистика, МЗХ

Наличният по-голям брой кокошки и подрастващи носачки към края на 2022 г. дава основание да се очаква производството на яйца от кокошки през 2023 г. да бъде малко над нивото от предходната година.

❖ Нисък дял на вноса във вътрешното потребление на яйца за консумация

Независимо от наблюдавания ръст през 2022 г., вносът на пресни кокоши яйца за консумация остава сравнително нисък на фона на българското производство, представлявайки около 5% от потреблението вътре в страната.

Внос на яйца от кокошки по продукти (тона)

	2020	2021	2022	ян. - март 2022	ян. - март 2023	Изм. 2022/2021	Изм. ян. - март 2023/2022
Пресни яйца с черупки за консумация	1 849,0	2 037,1	2 783,4	264,2	1 109,0	36,6%	319,8%
Яйца за люпене	1 147,7	1 591,1	925,1	100,1	296,4	-41,9%	196,1%
Яйца с черупки, консервирани или варени	698,7	4,0	1 743,4	377,0	-	43485,0%	-
Яйца без черупки и яйчни жълтъци, пресни или преработени	814,5	766,6	1 207,9	249,5	292,6	57,6%	17,3%

Източник: НСИ (предварителни данни за 2022 и 2023 г.) и изчисления на МЗХ

Доставките на пресни яйца с черупки за консумация от чужбина са в размер на 2 783,4 тона (около 45,2 млн. броя) - с 36,6% повече спрямо предходната 2021 г. Количествата са внесени изцяло от ЕС, като основни партньори остават Румъния (1 462,8 тона) и Полша (1 184,1 тона), следвани от Гърция, Словакия и др.

Внос на пресни яйца от кокошки с черупки (тона)

	2020	2021	2022	ян. - март 2022	ян. - март 2023	Изм. 2022/2021	Изм. ян. - март 2023/2022
Общо, в т. ч.:	1 849,0	2 037,1	2 783,4	264,2	1 109,0	36,6%	319,8%
ЕС - 27 - общо, в т. ч.:	1 847,0	2 037,1	2 783,4	264,2	860,6	36,6%	225,7%
Румъния	1 025,4	1 255,7	1 462,8	241,7	312,8	16,5%	29,4%
Полша	713,3	697,1	1 184,1	-	509,1	69,9%	-
Гърция	80,5	84,3	119,5	22,1	38,7	41,8%	75,1%
Словакия	-	-	16,6	-	-	-	-
Други	27,8	-	0,4	0,4	-	-	-
Трети страни - общо, в т. ч.:	2,0	-	-	-	248,4	-	-
Швейцария	2,0	-	-	-	-	-	-
Украйна	-	-	-	-	247,4	-	-
Северна Македония	-	-	-	-	1,0	-	-

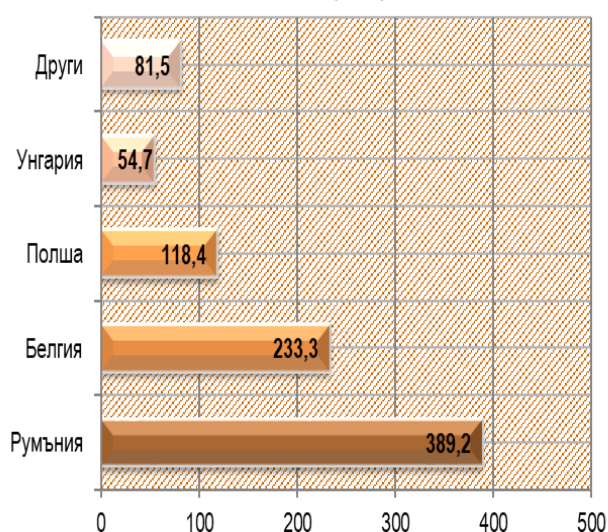
Източник: НСИ (предварителни данни за 2022 и 2023 г.) и изчисления на МЗХ

През 2022 г. се отчита многократен ръст на вноса на консервирани или варени яйца с черупки, като най-големи са доставките от Румъния (672 тона), Германия (528 тона) и Полша (498 тона).

Увеличават се и внесените количества яйца без черупки и яйчни жълтъци спрямо предходната година - с 57,6%, влезли в страната предимно от Латвия (398 тона), Гърция (265 тона), Италия (191 тона) и Дания (107 тона).

Импортът на яйца за люпене спада с близо 42% на годишна база, до 925,1 тона (около 15,6 млн. броя), осъществен от ЕС. Водещи вносители са Румъния, Белгия и Полша (Фиг. 2).

Основни доставчици на кокоши яйца за люпене през 2022 г. (тона)

Фиг. 2

През периода януари - март 2023 г. вносът на пресни яйца с черупки за консумация нараства повече от четири пъти, предимно вследствие от отчетените доставки от Полша и Украйна, при липса на такива за аналогичния период на 2022 г. Реализираният нетрадиционен внос от Украйна се дължи основно на предприетите мерки на европейско ниво за временна либерализация на търговията на ЕС с Украйна от м. юни 2022 г.

За първото тримесечие на 2023 г. нараства и импорът на яйца от кокошки за люпене (близо три пъти), а този на яйца без черупки и яйчни жълтъци – със 17,3%. В рамките на периода не са отчетени доставки на консервирани или варени яйца с черупки.

❖ Устойчив ръст на износа на яйца за консумация

Традиционно България е нетен износител на *пресни кокоши яйца за консумация*, като през последните години се наблюдава тенденция на постепенно разширяване на реализацията извън страната. През 2022 г. износът достига 15 523,1 тона (около 258,7 млн. броя) - с 8,6% повече на годишна база, за което допринася по-голямото вътрешно производство.

Износ на пресни яйца от кокошки с черупки (тона)

	2020	2021	2022	ян. - март 2022	ян. - март 2023	Изм. 2022/2021	Изм. ян. - март 2023/2022
Общо, в т. ч.:	13 914,2	14 299,7	15 523,1	3 007,2	5 087,9	8,6%	69,2%
ЕС - 27 - общо, в т. ч.:	11 796,8	12 694,7	14 947,5	2 889,9	4 669,4	17,7%	61,6%
Гърция	7 447,1	6 057,9	9 046,6	1 071,9	2 288,3	49,3%	113,5%
Румъния	2 263,1	2 870,9	2 842,2	812,5	862,5	-1,0%	6,2%
Нидерландия	144,9	635,0	561,1	187,9	194,4	-11,6%	3,5%
Италия	220,9	458,5	551,3	95,7	58,1	20,2%	-
Полша	-	898,6	474,3	165,6	392,2	-47,2%	136,8%
Хърватия	-	-	446,9	168,7	220,5	-	30,7%
Германия	725,4	91,1	276,6	77,5	226,5	203,6%	192,3%
Австрия	344,6	289,7	163,9	63,9	230,3	-43,4%	260,4%
Франция	-	-	115,8	76,4	-	-	-
Испания	-	-	115,1	36,3	101,5	-	-
Словакия	340,8	841,6	112,5	112,5	-	-	-
Други	310,0	551,4	241,2	21,0	95,1	-56,3%	-
Трети страни - общо, в т. ч.:	2 117,4	1 605,0	575,6	117,3	418,5	-64,1%	256,8%
Швейцария	2 117,4	1 585,4	535,9	116,9	418,1	-66,2%	257,7%
Израел	-	-	38,5	-	-	-	-
Обединено кралство	-	19,5	1,2	0,4	0,4	-93,8%	0,0%
Ирак	-	0,1	-	-	-	-	-

Източник: НСИ (предварителни данни за 2022 и 2023 г.) и изчисления на МЗХ

Изпращанията на пресни яйца с черупки за консумация за ЕС нарастват със 17,7% спрямо предходната година, формирайки над 96% от целия износ на продукта за 2022 г. Водеща дестинация остава съседна Гърция, като количеството, насочено за там, бележи ръст от 49,3% на годишна база, до 9 046,6 тона. По-големи са и пратките за Италия и Германия. През годината е осъществен износ и за пазарите на Хърватия, Франция и Испания, при липса на такъв през 2021 г.

Износ на яйца от кокошки по продукти (тона)

	2020	2021	2022	ян. - март 2022	ян. - март 2023	Изм. 2022/2021	Изм. ян. - март 2023/2022
Пресни яйца с черупки за консумация	13 914,2	14 299,4	15 523,1	3 007,2	5 087,9	8,6%	69,2%
Яйца за люпене	8 671,3	12 818,0	7 720,6	2 267,5	1 913,5	-39,8%	-15,6%
Яйца с черупки, консервирани или варени	3 452,8	5,5	3 281,8	648,5	2,2	59569,1%	-99,7%
Яйца без черупки и яйчни жълтъци, пресни или преработени	830,8	892,3	776,4	224,6	80,1	-13,0%	-64,3%

Източник: НСИ (предварителни данни за 2022 и 2023 г.) и изчисления на МЗХ

Износът на цели пресни яйца за трети страни се свива с около 64% на годишна база, насочен главно за Швейцария.

В рамките на 2022 г. на външните пазари са реализирани 3 281,8 тона *консервирани яйца с черупки*, при едва 5,5 тона през предходната година. Основна дестинация за тези продукти е Гърция (2 855 тона). По-малки количества са изнесени за Кипър (274 тона), Румъния (144 тона) и др.

Експортът на *кокоши яйца за люпене* през 2022 г. е в размер на 7 720,6 тона (около 121,3 млн. броя), което представлява годишен спад от близо 40%, обясним с по-ниското производство през годината. Най-големи са пратките за Гърция (3 351 тона) и Ирак (1 910 тона), следвани от тези за Румъния, Украйна, Сърбия и др. (Фиг. 3).

Фиг. 3

Изнесеното количество *яйца без черупки и яйчни жълтъци* е с 13% под нивото от предходната година и е насочено основно за Румъния (247 тона), Полша (142 тона) и Дания (113 тона).

Предварителните данни за първите три месеца на 2023 г. сочат малко над 69% ръст на износа на *пресни яйца с черупки за консумация* спрямо същия период на 2022 г. Най-голям принос за това има разширената реализация на пазарите на Гърция, Швейцария, Полша, Австрия и Германия. Същевременно, износът на *разплодни яйца за люлене* е с 15,6% под нивото на същия период на 2022 г., като водеща дестинация остава Гърция, следвана от Румъния, Кипър и Ирак. В рамките на първото тримесечие на 2023 г. чувствително се свива и реализацията на *преработени яйца*.

Цени

❖ **Сериозно нарастване на ценовите равнища по веригата**

През 2022 г. е налице ясно изразена тенденция на поскъпване на яйцата на българския пазар, под влияние на увеличените разходи за производство (значително нарастване на цените на фуражите, електроенергията и горивата през годината).

По данни на Системата за агропазарна информация, средната цена на едро на яйца за страната през 2022 г. нараства с 56,8% спрямо предходната година, до 0,298 лв./бр., а тази на дребно – с 37%, до 0,37 лв./бр. След достигането на пикови стойности през периода март - април 2023 г., през последните три месеца се наблюдава известно понижение на цените на яйцата, отразяващо поевтиняването на основните фуражни култури в глобален мащаб (Фиг. 4), както и на другите разходоопределящи елементи на производството.

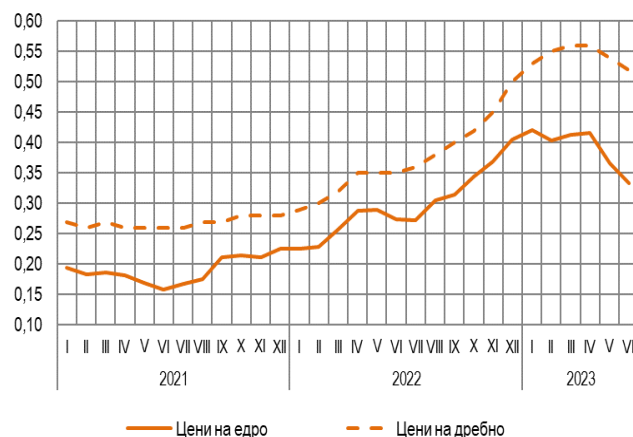
Цени на яйца в България (лв./бр. с ДДС)

	Юни 2022	Май 2023	Юни 2023	Изменение към юни 2023 (%)	
				мес. база	год. база
Цена на едро	0,274	0,366	0,333	-9,0%	33,6%
Цена на дребно	0,35	0,54	0,52	-3,7%	54,3%

Източник: САПИ

Все пак, цените продължават да се движат съществено над нивата отпреди една година. Годишното поскъпване на яйцата през м. юни 2023 г. е с 33,6% при търговията на едро и с 54,3% при тази на дребно.

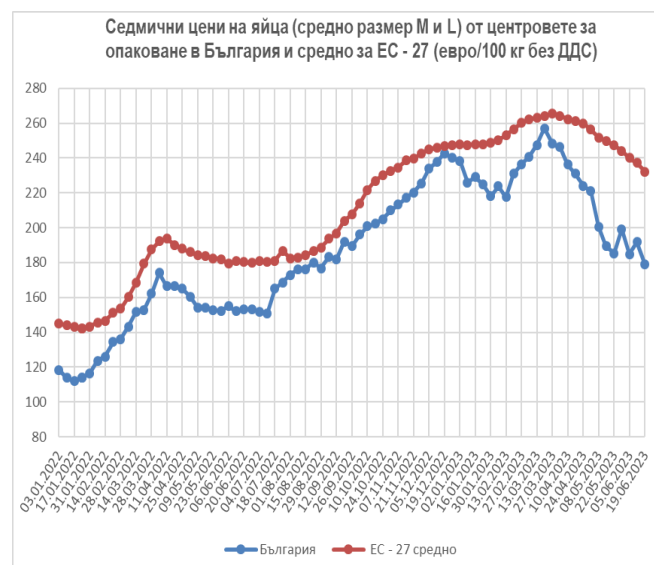
Месечни цени на яйца в България (лв./бр. с ДДС)

Фиг. 4

Цените на яйца от опаковъчните центрове в България следват тенденцията на европейския пазар, като традиционно се движат под средното ниво за ЕС.

През 2022 г. и началото на 2023 г. цените на яйца в ЕС бележат чувствително покачване, достигайки рекордно високи нива, поради нарасналите производствени разходи и трайното въздействие върху птицевъдния сектор на разпространението на заболяването инфлуенца по птиците (птичи грип), засегнало много от държавите членки. От м. април 2023 г. следва корекция в посока надолу, вследствие на намалението на цените на фуражните култури, но средните стойности остават по-високи в сравнение с година по-рано (Фиг. 5).

Фиг. 5

Средната цена на яйца от центровете за опаковане в България за 2022 г. е 166,99 евро/100 кг без ДДС (около 0,198 лв./бр.), с 10,7% по-ниска от средната за ЕС (186,92 евро/100 кг или 0,222 лв./бр.).

Към 19 юни 2023 г. българската цена достига 178,90 евро/100 кг (около 0,212 лв./бр.), с близо 17% по-висока на годишна база и с 23% под средната за ЕС.

По данни на Европейската комисия, среднопретеглената цена на яйца за консумация (средно за размер М и L) за ЕС към 19 юни 2023 г. е 232,23 евро/100 кг (около 275 лв./бр.) - с 6,1% по-ниска на месечна база, но все още с 28,4% над отчетената по същото време на 2022 г. (Фиг. 5).

По държави членки, докладваните средни цени на яйцата към 19 юни 2023 г. се движат в широкия диапазон от 172,91 евро/100 кг (0,205 лв./бр.) в Кипър до 282,95 евро/100 кг (0,335 лв./бр.) в Хърватска, като в повечето от тях се наблюдава поскъпване спрямо година по-рано, достигащо до 58,2% в Испания.

През следващите няколко месеца се предвижда цените на яйцата в България да отбележат известно намаление. Все пак, очаква се стойностите да продължат да се движат над нивата отпреди една година, като ще зависят основно от развитието на цените на фуражите и конюнктурата на европейския пазар.